

سیاست

اختلاف داریم، مذاکره را ادامه می‌دهیم

ادامه از صفحه ۷

در سال‌های اخیر به‌طور گسترده با آن مواجه است. با توجه به گستردگی رابطه ترکیه با اعضای اتحادیه اروپا می‌خواهم بپرسم که ترکیه چقدر با تحریم‌هایی که ممکن است علیه ایران در پیش باشد، همسو خواهد بود؟ شما پیش‌تر گفته‌بودید که با توجه به تحریم‌ها سعی می‌کنید به‌گونه‌ای از پس آن بر آیید، چگونه ترکیه می‌تواند تحریم‌ها علیه ایران را دور بزند؟

اگر کشورهای دیگر هر گونه تحریمی علیه ایران انجام می‌دهند به ما ربط ندارد و ترکیه تحریم‌های آنها را در نظر نمی‌گیرد. اگر به‌یاد داشته باشید، در تاریخ ۱۰ ژوئن ۲۰۱۰ که در مورد تحریم‌ها ایران رای‌گیری انجام می‌شد، دو کشور ترکیه و برزیل در مورد وضع تحریم‌ها علیه ایران مخالفت کردند، این به صورت واضح و شفاف یک سیاست را مطرح می‌کند. ترکیه در بین ۱۵ کشوری که در آن جمع شرکت داشتند، قوی‌ترین کشور نبود اما ما به اعتقادات خود پایبند هستیم و این را هم در آن اجلاس مطرح و مخالف خود را با تحریم‌ها اعلام کردیم. این دیدگاه کلی ما بود. برای ما مهم است که روابط تجاری دو کشور را گسترش دهیم. ارقام سال‌های اخیر رابطه تجاری ایران و ترکیه را می‌دانید؟

✎ در ۱۱ ماهه سال ۲۰۱۲ حجم روابط تجاری ایران و ترکیه به ۲۰ میلیارد و ۸۷۴ میلیون و ۸۹۲ دلار رسیده است.

درست است، در چهارسال اخیر روند حجم تجاری دو کشور به‌صورت تصاعدی بالا رفته است. در واقع با وجود مشکلات و تحریم‌های موجود، حجم رابطه تجاری دو کشور روز به روز گسترش پیدا کرده است. آن‌شالله اسمال هم باز افزایش می‌یابد. البته تحریم‌های ایران در کل دنیا هم تأثیر می‌گذارد. به‌عنوان نمونه جابه‌جایی پول در بانک‌های دنیا با مشکل مواجه است. اما این موضوع مشکلی در رابطه ایران و ترکیه نیست.

در واقع ما رابطه تجاری و نرمال خود را به صورت دو جانبه ادامه می‌دهیم.

اما بحث تحریم‌ها از آنجا اهمیت پیدا می‌کند که ترکیه قصد دارد به عضویت اتحادیه اروپا در آید. ممکن است در این شرایط ترکیه مجبور به انتخاب بین ایران و مقاصد اروپایی و جهانی‌اش شود؟

نه ترکیه با چنین مسالهای روبرو نخواهد شد. در واقع وقتی که این مسایل مطرح می‌شود این فشارها موضوعیت ندارد. البته به این طرز فکر احترام می‌گذاریم. اما آنچه همیشه مطرح می‌کنیم این است که ترکیه یک سیاست خارجی یک‌طرفه ندارد. ما به تمام دنیا نگاه می‌کنیم. به تمام قاره‌ها، اروپا، افریقا، آمریکا و آسیا با دید برقراری روابط تجاری نگاه می‌کنیم. حتی در مورد پیوستن به اتحادیه اروپا اگر ملت و مردم ما نخواهند عضو نمی‌شویم. برای ما آنقدر مساله عضویت در اتحادیه اروپا مطرح نیست که اگر عضو نشویم ترکیه از دست می‌رود. البته این موضوع برای ما مهم است، در اروپا شش تا هفت‌میلیون تبعه ترک زندگی می‌کنند. روابط تجاری و انسانی خیلی مهمی با اروپا داریم. ولی در هر حال آخرین تصمیم را مردم ترکیه می‌گیرند.

✎ شما می‌گویید که در روابط خارجی‌تان به تمام دنیا نگاه می‌کنید، در این بین

ایران برای ترکیه در اولویت چندم رابطه قرار دارد؟

ما نمی‌توانیم طبقه‌بندی و اولویت‌بندی کنیم. اما ایران یکی از مهم‌ترین جایگاه‌ها را دارد. ایران برای ترکیه یک کشور دوست است و در بالاترین جایگاه‌ها قرار دارد و بیشترین ارزش را برای ایران قابل هستیم.

روابط ایران و ترکیه همراه با تغییراتی که در دوران معاصر

در جغرافیای سیاسی خاورمیانه ایجاد شده است، دستخوش تحولات زیادی بوده است. این روابط تا حد زیادی از مذهب شیعه و سنی در دو سوی مرز، روابط با اسرائیل، مساله کردها و روابط دو کشور با شوری سابق و غرب تأثیر پذیرفته است. ترکیه امروزی کشوری باارماده از تجزیه امپراتوری عثمانی که «اتاتورک» در آن اصلاحات سکولارستی وسیعی انجام داد و امروز حزب اسلامگرای «عدالت و توسعه» در یک فرآیند دموکراتیک و با وجود تهدیدهای نظامیان در راس حکومت قرار گرفته است. در ادامه به تاریخچه روابط این دو کشور در دوران معاصر نگاهی خواهیم داشت. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، بی‌اعتمادی گسترده‌ای از سوی حکومت‌های لایبک منطقه از جمله ترکیه به نظام مذهبی ایران پدید آمد. این وضعیت باعث شد تا برخی از این کشورها گروه‌های اسلامگرا را بیش از پیش سرکوب و تحرکات آنان را زیر نظر گیرند. کارشناسان معتقدند در دوران جنگ ایران و عراق، ترکیه بیشترین سود از جنگ را از آن خود کرد. در طول جنگ هشت‌ساله، با توجه به ناامنی موجود در خلیج‌فارس ایران بسیاری از مایحتاج خود را از ترکیه تهیه می‌کرد یا بدین مایحتاج

✎ ما در طول این سال‌ها در یکسری منطقه‌های خاص مشکلات مهمی داشتیم. در واقع دلیل روند صلحی که پیش گرفته شده هم این است که ما می‌خواهیم مانند قبل، برادری کردها و ترک‌ها را تقویت کنیم. یک ترکیه به‌روز و قوی لازم است که

✎ ترکیه تا به حال در چند نوبت میزبان مذاکرات ایران و ۵+۱ بوده است، ممکن است شما برای میزبانی مذاکره ایران و ۵+۱ پیشقدم باشید؟

این مذاکرات بین ایران و کشورهای ۵+۱ انجام می‌شود و ترکیه بر سر میز مذاکره حضور ندارد. اگر هر کدام از دو طرف، چیزی از ترکیه بخواهد ما همیشه آمادگی داریم.

هیچ مشکلی برای میزبانی این مذاکرات نداریم. چیزی که مهم است اینکه این مسایل با عدالت و بحق به پایان برسد و گرنه اینکه مذاکره کجا انجام شود اصلا مهم نیست. هر دو طرف هر جا که احساس راحتی داشته باشند، می‌توانند مذاکره کنند.

✎ اجازه دهید سوالاتی هم در مورد یکی از مهم ترین مسایل داخلی این روزهای

ترکیه بپرسم. روند صلح دولت ترکیه و گروه «پ‌ک‌ک» شدت گرفته است. فکر می‌کنید این روند تا چه حد می‌تواند موفق باشد و اصلا هدف و دلیل ترکیه از این اقدام چیست؟

موضوع پ‌ک‌ک، بسیار وسیع و کلی است و اگر دوساعت هم در مورد آن صحبت کنیم کم‌کم است. ولی اجازه بدهید مختصرا جوانتان را بدهم. در ۳۰ سال گذشته در ترکیه مشکلی به نام گروه «پ‌ک‌ک» ایجاد شد. پ‌ک‌ک، مارکسیست و کمونیست است. در مورد پ‌ک‌ک، برخی کشورها از جمله قبرس و یونان نقش بزرگی داشتند. به‌عنوان مثال گذرنامه «عبدالله اوچالان» را کشور قبرس صادر کرده است، زمانی که دستگیر شد در منزل سفیر یونان بود. از نظر مدای هم یکسری از کشورها از آنها حمایت می‌کردند. اما خدا را شکر که روابط انسانی مردم کشور ما باعث شد که روابط برادرانه کردها و ترک‌ها ادامه داشته باشد و مسایل به بیرون منعکس نشد. البته ما در طول این سال‌ها در یکسری منطقه‌های خاص مشکلات مهمی داشتیم. در واقع دلیل روند صلحی که پیش گرفته شده هم این است که ما می‌خواهیم مانند قبل، برادری کردها و ترک‌ها را تقویت کنیم. یک ترکیه به‌روز و قوی لازم است که مسایل و مشکلات داخلی خود را حل کند. البته یکی از دلایل اساسی این است که ما می‌خواهیم ترور را در ترکیه کم کنیم. حدود ۸۰ سال پیش ترکیه کشوری بود که حتی برای دوخت‌دوز، نمی‌توانست یک سوزن تولید کند، هیچ صنعتی وجود نداشت، گاز طبیعی و نفت نداشتیم، ترکیه کشوری بود که نزدیک به صد سال با کشورهای اروپایی در حال جنگ بود و فقط با قدرت انسانی خودمان توانستیم به اینجا برسیم. هیچ‌کس به ما کمک نکرد ولی در حال حاضر به جایی رسیدیم که جزو ۱۵ کشور مطرح اروپا هستیم. هدف ما بالاتر از اینهاست و ما می‌خواهیم ترکیه بالاتر از کشورهای اروپایی باشد، ممکن است رسیدن به این هدف بسیار طول بکشد اما ما تمام تلاشمان را می‌کنیم. اما خیلی صادقانه بگویم برای رسیدن به این هدف باید ابتدا مسایل و مشکلات داخلی‌مان را حل کنیم. دموکراسی ما باید پیشرفت کند. از نظر اقتصادی، بهداشت، آموزش و… باید پیشرفت کنیم. همچنین باید ترور را به صفر برسانیم.

✎ اخیرا آقای «اردوغان» تلاش کردند که به غزه سفر کنند، در حالی که آقای «محمود عباس» و «جان کری» نسبت به سفر آقای اردوغان پیش از تحقق آشتی ملی در غزه، ابراز نگرانی کرده‌اند. دلیل اصرار آقای اردوغان برای این سفر چیست؟

من دلیل اصرار آقای اردوغان را نمی‌دانم، اما آخرین اطلاعات این است که آخر ماه می، آقای اردوغان به غزه سفر می‌کنند. فشار خارجی هم در این قضیه تأثیری نخواهد داشت.

✎ برخی بر این باورند که از آنجا که قطر و مصر اخیرا نقش پررنگی در غزه ایفا کرده‌اند، اردوغان نیز در تلاش است که نقش ترکیه را در این منطقه پررنگ کند؟

البته ما به این قضیه با دید تأثیرگذاری نمی‌نگریم. این مهم نیست که چه کشوری بخواهد تأثیرگذار باشد. چیزی که مهم است این است که تحریم‌ها برداشته شود و مردمی که آنجا زندگی می‌کنند به آسایش برسند و چگونگی حل این مشکل مهم نیست. ما با دید برادری به آنها می‌نگریم و یکی از خواسته‌های اساسی ما از اسرائیل در این مدت این بود که تحریم‌ها علیه غزه برداشته شود.

✎ اما با وجود اینکه هیچ نشانه‌ای از بر آورده شدن این خواسته شما از سوی اسرائیل دیده نشده، بحث بازشدن سفارت تهران شما در اسرائیل مطرح است. چطور ممکن است که شما تا این اندازه نگران وضعیت فلسطینیان باشید اما در عین حال روابط خود را با اسرائیلی‌ها گسترش دهید؟

این بحث اکنون مطرح نیست. ما برای اسرائیل شرط و شروطهایی گذاشته‌ایم که در حال حاضر در انتظار برآورده شدن آن خواسته‌ها هستیم. در این شرایط اولین قدم برداشته شد و آن‌هم عذرخواهی کشور اسرائیل بود. به جز این هیچ مساله دیگری وجود ندارد.

آمریکا و رژیم صهیونیستی وی را دستگیر کرد و این موضوع جایگاه و اهمیت روابط با رژیم صهیونیستی را برای دولت ترکیه نمایان ساخت. پس از به قدرت رسیدن محمود احمدی‌نژاد بر اساس قرارداد سه‌جانبه‌ای بین ایران، ترکیه و برزیل بر سر مبادله سوش هسته‌های بین این سه کشور توافق شد.بر مبنای این توافق ایران سوخت ۳۷۵درصدی تولید خواهد کرد و با انتقال به ترکیه،

در زمان مورد نیاز، سوخت ۲۰درصد مورد نیاز را اکتور تحقیقاتی تهران را از کشورهای عضو گروه وین دریافت خواهد کرد.ترکیه در این دوره دارای دولتی اسلامگرا به رهبری «دوگان» و «عبدالله گل» شده بود و همواره سعی می‌کرد که به عنوان یک میانیج بین‌المللی بین ایران و اتحادیه اروپا و آمریکا عمل کند و طرفینی را به حل دیپلماتیک این منازعه تشویق کند. ترکیه با این رویه سعی دارد از طرفی جایگاه خود را در خاورمیانه تقویت و از بروز جنگ در همسایگی خود جلوگیری کند و از طرفی با این مآثور سیاسی، خود را برای عضو شدن دایم در اتحادیه اروپا مقدر نشان دهد. البته در دو سال اخیر نیز به دلیل حمایت ترکیه از مخالفان دولت سوریه و حمایت ایران از دولت سوریه گاه دو طرف به صورت لفظی از هم انتقادهایی کرده‌اند.

دلیل پافشاری اردوغان برای سفر به غزه

نکته مهم‌تر اینکه اساسا در نحوه برخورد دولت اردوغان با حماس در مقایسه با مثلا برخورد شوروهایی چون ایران، قطر یا مصر با این گروه باید تمایزی جدی قابل شد زیرا اردوغان به دلیل اشتراکات فکری و خاستگاه‌های اخوانی‌اش یک سیاست خوشاوندی و پدرسالارانه را در مورد حماس تعقیب می‌کند؛ سیاستی که حماس را نه به‌عنوان یک گروه نظامی و مسلح بلکه به صورت یک حزب سیاسی می‌بیند و قصد دارد این گروه را از هیبات نظامی و چریکی‌اش دور کرده و در عوض به راه‌های دیپلماتیک و امروزی بکشد.

نخست‌وزیر ترکیه یکبار در مصاحبه سا هفته‌نامه «میوزیک» به صراحت گفته بود: «حماس یک حزب سیاسی است و نمی‌توان این گروه فلسطینی را به عنوان یک گروه تروریستی یا حتی نیرویی ایجادشده از سوی ایران تحلیل یا ارزیابی کرد.» از این‌رو دولت فعلی ترکیه در کنار ائتلافی نتگاتنگ که با دولت مرسی در مصر دارد می‌رود تا آینده پرورنده صلح خاورمیانه را بدست گیرد و این همان نکته حساسی است که جان‌کری وزیر خارجه آمریکا و محمودعباس رئیس دولت فلسطین دریافته و همزمان نسبت به سفر اردوغان به غزه ابراز نگرانی کردند. اردوغان قصد دارد محمودعباس را بران دارد تا به انتخاب مردم گردن نهاده و اگر قدرت سیاسی برتر حماس را اعتراف نمی‌کند، دست‌کم در شرایط کنونی حاضر آن را با حماس تقسیم کند. طرحی که اخیرا از آن پردمرداری شد و از زبان مصری‌ها بیان شد همین نکته را تأیید می‌کند. به موجب این طرح محمودعباس باید مقامش را از ریاست‌جمهوری به نخست‌وزیری کاهش داده و ضمن اداره هر دو بخش کرانه باختری و غزه به مدت یک‌سال زمینه را برای انتخاباتی سراسری (پارلمانی و ریاست‌جمهوری) آماده کند. نتیجه چنین طرحی از پیش روشن است که تا حد چه به سود حماس خواهد بود.

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۸	۴	۶	۵	۴	
۶		۵		۷	
۷		۶	۹		
۳		۱	۴		
۷		۸	۳	۱	
۲		۲	۳	۶	
۲		۵	۲	۴	۹
۷		۸	۱		

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عدددهی بی تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

سودوکو ۷×۷

حل سودوکو ۷×۷

۸	۹	۵	۱	۲	۶	۳	۷	۴
۴	۳	۱	۸	۷	۲	۶	۹	
۷	۶	۲	۴	۹	۳	۸	۵	۱
۹	۸	۷	۶	۴	۱	۳	۵	
۵	۱	۳	۷	۸	۶	۴	۲	
۲	۳	۶	۵	۳	۱	۹	۸	۷
۳	۷	۹	۸	۲	۵	۱	۴	۶
۶	۵	۴	۷	۱	۵	۴	۹	۳
۱	۵	۲	۳	۶	۹	۷	۲	۸

نگاه

مهم‌ترین چالش ترکیه معاصر

حسین احمدی نیاز / کارشناس حقوق بین‌الملل

موضوع کرد‌مهم‌ترین چالش‌سالیان اخیر ترکیه از زمان «کمال اتاتورک» تاکنون بوده است. در حال حاضر ۲۱ استان از ۸۱ استان‌های ترکیه و بین ۲۲ تا ۲۵میلیون نفر از جمعیت این کشور را کردها تشکیل می‌دهند. مهاجرت کردها به علت توسعه‌نیافتگی و محرومیت شدید مناطق کردنشین باعث شده است که استنبول ۲۵میلیون کرد را در خود جای داده باشد و لقب پرجمعیت‌ترین شهر کردنشین جهان را به خود اختصاص دهد. آنکارا، پایتخت ترکیه، جمعیت یکمیلیون و ۴۵۰هزار نفری کرد را داراست. کردها واقعیت انکارناپذیر این کشور به شمار می‌روند و نیمی از کردهای جهان در ترکیه ساکن هستند. حدود دوسوم کردهای ترکیه در جنوب‌شرقی و شرق ترکیه (موسوم به کردستان ترکیه) سکونت دارند. کردستان ترکیه با مساحتی حدود ۲۳۰هزارکیلومترمربع، ۲۰درصد از خاک ترکیه را اشغال کرده است. ۹۰درصد از جمعیت کردستان ترکیه، کرد هستند. فقط ۱۰درصد جمعیت این منطقه غیرکرد (عرب، ارمنه، ترک‌ها و علوی‌ها) هستند. کردها در ۱۴ استان ترکیه (از قبیل: حکاری، وان، آغری، قارص، سیرت، تیلیس، موش، دیار بکر، بینگول، تونجلی (درسیم)، ماردین، ارفا، ادیلمان و آلازین و…) اکثریت جمعیتی را تشکیل می‌دهند. به‌رغم این واقعیت آماری، از زمان شکل‌گیری جمهوری ترکیه دولت‌های این کشور منکر هویت کردی بوده‌اند. این امر باعث فاصله بین کرد و ترک و درگیری و جنگ طولانی‌مدت کردها و دولت ترکیه برای هویت‌بخشی شد. قیام‌ها و حرکت‌های وسیعی در طول صدسال اخیر در کردستان ترکیه ایجاد شده است. در دوران نخست‌وزیری اردوغان وضعیت حقوقی کردها در ترکیه بهبود نسبی یافته است. همین امر باعث شد تا در انتخابات مجلس ملی ترکیه (۲۰۱۱) حزب عدالت و توسعه بتواند نزدیک به نیمی از آرای شرکت‌کنندگان در انتخابات را در مناطق کردنشین کسب کند و جبهه رنج، دموکراسی و آزادی نیز که احزاب کردی بودند با شعار «برای جمهوری دموکراتیک، برای خودمختاری دموکراتیک» در انتخابات با نامزدهای مستقل شرکت کرده بودند نیم دیگر آرای این مناطق را به‌دست آورد. همین مساله کسب نیمی از آرای مناطق کردنشین توسط حزب عدالت و توسعه باعث شده تا دولت با اتخاذ سیاستی خاص از یک سو حمایت نیمی از جمعیت کردهای ترکیه را به‌دست آورد و از سوی دیگر سعی کرد تا در بین کردها اختلاف و تفرقه ایجاد کند. در همین راستا بود که اردوغان در دیار بکر سخنرانی‌های وسیعی برای جلب حمایت کردهای ترکیه کرد. او در دوران حاکمیت حزش سعی کرد ایرادات اتحادیه اروپا و سازمان‌های ملای حقوق‌بشر و احزاب و مردم کرد ترکیه به روش اردوفا‌نی را حل‌فصل کند. ایجاد شبکه‌ی تی‌آرتی به زبان کردی و اجازه فعالیت روزنامه‌های کردی و تدریس محدود زبان کردی و چند مورد محدود دیگر از اقدامات او بود. اما اتخاذ سیاست‌های کردستیزی در نظام ترکیه باعث شد تا احزاب کردی و پ‌ک‌ک باوری به اردوغان نداشته باشند. پس از وقوع زمین‌لرزه وان در مناطق کردنشین ترکیه، برخی رسانه‌ها و سایت‌های اجتماعی در ترکیه از وقوع این حادثه‌ای برای کردها اظهار رضایت کردند. همچنین دولت ترکیه طی بروز این حادثه، بارها از کمک‌رسانی به حادثه‌دیدگان (که بیشترشان کرد بودند) جلوگیری کرده و دست به سرکوب معترضان با گاز اشک‌آور زده بود. به گفته کمیته حمایت از روزنامه‌نگاران، ۷۰درصد از روزنامه‌نگارانی که در ترکیه زندانی می‌شوند، کرد هستند. چنین اقداماتی باعث تشکیک در عملکرد اردوغان نسبت به کردها شده است اما او منکر این امر است. کارشناسان سیاسی معتقدند اردوغان در پی ایجاد اختلاف بین کردهاست، او در تلاش است تا اردوغان را به عنوان طرفدار خود را در قبال کردهای حلی می‌خواند. قرار دهد. از این منظر است که تحلیلگران کرد به کردهای طرفدار اردوغان اصطلاح کردهای اردوغان داده‌اند. اما واقعیت چیزی غیر از اندیشه‌های اردوغان پیش رفته است. اعتصاب غذای ۶۷روزه زندانیان کرد در زندان‌های ترکیه و پایان دادن آن با پیام اوچالان و شرکت سدهزارنفری مردم در مراسم خاکسپاری یکی از نمایندگان کرد در پارلمان ترکیه و فزونی محبوبیت رهبری «اوجالان»- بین کردهای ترکیه و گسترش جنگ در مناطق کردنشین و شکست سیاست‌های جنگ‌طلبانه ژنرال‌های ترکیه باعث شد تا اردوغان از فکر مذاکره و گفت‌وگو با اوچالان بيفتد. او مجبور شد واقعیت کردهای طرفدار اوچالان و احزاب همراه او را بپذیرد. ملاقات احمد ترک یکی از نمایندگان کرد در پارلمان و نماینده دیگری از کردها با اوچالان در زندان امیرالی که زمانی حتی وکلای اوچالان اجازه حضور در آنجا را نداشتند و ملاقات و مذاکرات وسیع رئیس سازمان اطلاعات ترکیه با اوچالان و اعلان آن به افکار عمومی باعث شد این بار اردوغان و رهبران حزب حاکم برای برون‌رفت از این بحران چندده‌ساله ترکیه دست به دامان اوچالان شوند. اما آنچه مهم است این است که هر زمان ترکیه و رهبران کرد آن کشور در تلاش برای حل‌مساله کرد وارد مذاکره شده‌اند کسنای دست به کار شده و مانع تحقق صلح شده‌اند؛ از مرگ مشکوک تورگوت اوزال تا قتل و ترور سه زن فعال طرفدار اوچالان در پاریس فرانسه. واقعیت، مسالهای است که در ترکیه «مساله کرد» یا به قول ترک‌ها «واقعیت کرد»، دردناک‌ترین و بفرنج‌ترین مساله‌ای است که دولتمردان ترک از زمان تاسیس جمهوری ترکیه با آن روبرو بوده‌اند. ترکیه مصدر هرگز مفهوم اقلیت کردی را در کنار حقوق اقلیت‌ها نپذیرفت. این مساله ناآرامی‌های صورت‌گرفته از جانب پ‌ک‌ک، تهدیدات امنیتی متعددی تا متوجه ترکیه کرده است. درگیری بین نیروهای امنیتی ترکیه و چریک‌های پ‌ک‌ک تلفات انسانی زیادی بر جای گذاشته؛ بالغ بر ۳۲هزار نفر کشته و تعداد پیکرهای بی‌ختمان شده‌اند. درگیری‌های مزبور موجب آسیب‌پذیری ترکیه شده است و روابط ترکیه با همسایگان، جهان غرب و مخصوصا روابط این کشور با اتحادیه اروپایی را متزلزل کرده است. غرب و در راس آن اتحادیه اروپا بر لزوم رعایت حقوق‌بشر و حقوق اقلیت کرد در چارچوب قوانین ترکیه تأکید می‌کنند. از طرف دیگر هزینه‌های سنگین نظامی، که صرف سرکوب مخالفان می‌شود، در کنار روابط بی‌ثبات با کشورهای همسایه، اقتصاد این کشور را دچار بحران کرده، موجب تحمیل کسری بودجه و تورم بالا شده و ظرفیت سرمایه‌گذاری در آموزش، بهداشت و تاسیسات زیربنایی را کاهش داده است ترکیه‌ای که مدعی رهبری منطقه و الگویی برای کشورهای اسلامی است، نمی‌تواند با رفتار نظامی‌گری در مقابل شهروندان کرد خود این مدل را هدایت کند. واقعیت مساله این است که جنگ و کشتار نمی‌تواند مساله کرد را در ترکیه حل‌وفصل کند. از سوی دیگر کردها یک واقعیت هستند و با بررسی تاریخ ترکیه و کردها دیده می‌شود آن همه جنگ و کشتار و نفی ملت کرد و اعدام‌ها و… دستاوردی جز تشدید بحران نداشته است. دولت ترکیه از یک سو تحت فشار اروپا ناگزیر است حقوق کردها را به رسمیت بشناسد و از س‌وی دیگر شاهد سیل مطالبات کردها از داخل است. هیچ دور‌نمایی امیدوارکننده‌ای مبنی بر اینکه فشارهای داخلی و بین‌المللی به ترکیه در مورد مساله کردها پایان خواهد یافت، دیده نمی‌شود. علاوه براین، مساله کردها همچون نقطه‌ضعفی برای دولت‌های ترکیه از گذشته تا به حال بوده است. اگرچه دولت فعلی ترکیه روابط بهتری نسبت به دولت‌های قبلی ترکیه با کردها دارد، «مساله کردی» یکی از مهم‌ترین مشکلات این دولت در روابط خارجی‌اش است. مقامات آنکارا به‌روشنی می‌دانند که هر نوع مذاکره‌ای برای عضویت در اتحادیه اروپایی و استفاده از تحولات عربی و منطقه‌ای به نفع ترکیه بدون حل مشکل جدایی‌طلبان کرد و تأمین حقوق شهروندی این اقلیت عظیم، هیچ نتیجه‌ای دربر نخواهد داشت.